

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. VI. Vtrum Christi anima per scientiam inditam cognoverit omnes
creaturas possibles?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

si res illa physicè & realiter cognitioni coexistat, A in ea saltem duratione quâ mensuratur cognitio, concedo Minorem. Si ei non coexistat realiter, sed objectivè tantum, nego Minorem, & Consequentiam. Cognitio ergo futurorum habita per scientiam supernaturalem animæ Christi infusam, etsi ad illa in se terminetur, hoc est non in alio medio, & illorum existentiam ut futuram attingat; quia tamen non attingit illorum existentiam ut exercitam, & ipsi cognitioni physicè coexistentem, non est propriè & in rigore notitia intuitiva, sed abstractiva, ad quam non requiritur quod omnino ab existentia objecti præscindat, aliàs cognitio rei ut possibilitatem existentis, abstractiva notitia non esset, sed quod præscindat ab existentia objecti, ut physicè præsentis, & physicè coexistentis durationi illius.

Dixi cognitionem quâ anima Christi, per scientiam infusam, futura contingentia cognoscit, non esse propriè & rigorosè intuitivam, quia si intuitio largè & impropriè accipitur, prout scilicet cognitionem claram & evidentem significat, futura contingentia intuitivè per scientiam infusam animæ Christi cognoscuntur; nam ejus cognitio non est obscura & enigmatica, sicut notitia fidei, sed clara & manifesta.

§. V.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

109. EX dictis colligitur primò, duplex intercedere notabile discrimen inter notitiam futurorum contingentium, quam anima Christi habet per scientiam beatam, & eam quam elicit mediante scientiâ infusâ. In primis enim Christus per scientiam beatam, videt futura contingentia in decreto, ut medio prius cognito, seu potius in essentia divina, ut per illud determinata: scientia verò infusâ, nec in decreto, nec in alio medio prius cognito, futura cognoscit, sed ea in seipsis immediate, per species a Deo infusas illa immediate & directè representantes, contempletur.

Secundò, anima Christi per scientiam infusam non cognoscit futura contingentia, notitiâ propriè intuitivâ, benè tamen per scientiam beatam: quia mensura scientiæ infusæ, nimirum tempus discretum, non coexistit rebus præteritis & futuris, benè tamen æternitas, quæ est mensura scientiæ beatæ, seu visionis beatificæ.

110. Dices, Mensura visionis beatificæ non est æternitas essentialis, sed participata, ut in Tractatu de visione beatifica docuimus: Atqui æternitas participata non coexistit rebus præteritis & futuris, quia cum sit quid creatum & finitum, non continet eminenter durationes rerum inferiorum, sicut æternitas per essentiam, quæ mensurat esse divinum: Ergo ipsa etiam scientia beata animæ Christi, non cognoscit futura contingentia, per notitiam quæ sit verè & propriè intuitiva.

111. Respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, ad cujus probationem responderi potest primò cum Nazario hic art. 1. controversiâ unicâ quæst. 4. notabili 2. durationem visionis beatificæ, tametsi creata & finita sit, & ob hoc non contineat omnem durationem possibilem; quia tamen est formalis participatio æternitatis divinæ, & in supremo ordine durationum creaturarum constituta, continet eminenter omnem durationem realem præsentem, præteritam, & futuram; si-

Tem. IV.

mulque coexistit physicè omnibus rebus creatis, præteritis, præsentibus, & futuris; ac proinde visio mensurata per illam, est intuitiva notitia omnium horum objectorum.

Secundò & fortè melius dici potest, quod mensura visionis beatificæ est participatio inadæquata æternitatis Dei per essentiam, quæ esse Dei, ejusque operationes mensurat: in æternitate verò essentiali reperiuntur duo, nempe continere eminenter omnes durationum differentias, & rebus creatis coexistere, antequam sint in seipsis in suis propriis durationibus: ex quibus æternitas participata, quæ visionem beatificam mensurat, non participat primum, quia dicit infinitatem, benè tamen secundum, nempe physicè coexistere rebus præteritis, & futuris, ut in æternitate contentis, quia in hoc infinitas non relucet. Sicut ergo per scientiam infusam, participatur divina futurorum cognitio, sub conceptu evidentæ, & certitudinis, absque eo quod participetur sub conceptu intuitionis: ita per visionem beatam participatur cognitio divina, sub conceptu coexistentis physicè ad præterita & futura, ut in æternitate contenta, absque eo quod participetur sub conceptu continentis eminenter differentias rerum præteritarum & futurarum, ac durationes illarum.

Colligitur secundò, cognitionem futurorum contingentium, quam anima Christi habet per lumen propheticum, non esse verè & propriè intuitivam: cum enim talis cognitio non mensuretur æternitate, sicut visio beatifica, sed tempore discreto, sicut scientia infusâ, non coexistit rebus præteritis & futuris; unde non potest magis obtinere rationem intuitionis, respectu futurorum contingentium, quàm scientiâ infusâ.

Dices, Propheta dicuntur in Scriptura videntes, 1. Regum 9. *Vbi est domus videntis?* Et Abraham ex eo quod prophetico lumine cognoverit adventum Christi, dicitur Joan. 8. illud vidisse: *Abraham Pater vester exultavit quod videret diem istum, vidit & gavisus est.* Sed visio propriè accepta, est intuitiva cognitio: Ergo cognitio quam habent Prophetae de rebus futuris, est intuitiva.

Respondeo Prophetas dici videntes, ratione claritatis quâ cognoscunt aliquando futura, non verò ratione intuitionis; etenim cognitio clara, contrapositivè ad obscuram, visio dicitur.

ARTICVLVS VI.

Vtrum Christi anima per scientiam inditam cognoverit omnes creaturas posibles?

Ratio dubitandi est, quia animæ Christi, utpote Verbo Divino hypostaticè unitæ, attribuenda est omnis perfectio possibilis: Sed non implicat totam possibilem collectionem extra verbum per scientiam infusam cognosci: Ergo de facto ea fuit ab anima Christi cognita. Major ex supra dictis patet, Minor probatur primò. Ubi cumque D. Thomas negavit animæ Christi ut possibilem omnium possibilem cognitionem, id probavit, quia ex illa sequeretur comprehensio omnipotentæ, quæ repugnat intellectui creato, ut constat ex dictis art. 2. disputationis præcedentis: At hæc ratio non militat in cognitione collectionis possibilem extra verbum, nam comprehensio causæ non infertur nisi tantum ex cogni-

H H H

tione suorum effectuum in ipsa, & ex ipsa; nisi enim isto modo cognoscantur, non cognoscitur causa quantum cognoscibilis est, quod ad illius comprehensionem exigitur: Ergo non implicat totam possibilem collectionem extra verbum per scientiam infusam cognosci.

Secundo, Si implicaret omnium possibilem quidditativa cognitio, idem esset quia infinita sunt: At hæc ratio est nulla: Ergo &c. Minor probatur: Infinitas Dei est major, quam infinitas collectionis possibilem; cum hæc sit tantum infinitas multitudinis, & per participationem, illa vero infinitas per essentiam: At infinitas divina non obstat quominus possit ab intellectu creato per cognitionem finitam quidditative cognosci: Ergo nec infinitas collectionis possibilem obstat potest, quominus ab intellectu creato per lumen finitum, & finitam cognitionem quidditative possit cognosci.

Tertio, Si repugnaret totam creaturarum possibilem collectionem ab anima Christi per scientiam infusam cognosci, idem esset, quia sicut Deus eo quod infinitus est, non potest quidditative representari per aliquam speciem creatam, ut Tractatu de visione beata ostensum est: ita etiam cum tota rerum possibilem collectio infinita sit, non videtur eam posse per speciem aliquam creatam representari: Sed hæc ratio non valet: Ergo non implicat totam possibilem collectionem extra verbum per scientiam infusam cognosci. Minor probatur assignando duplicem rationem discriminis quæ reperitur inter speciem quæ Deum quidditative repræsentaret, & eam quæ repræsentaret totam collectionem rerum possibilem. Prima est, quia species quidditativa debet esse ejusdem immaterialitatis cum objecto, saltem quoad gradum, ut loco citato monstravimus: implicat autem speciem finitam convenire cum Deo in gradu immaterialitatis, quia gradus immaterialitatis divinæ, excludit nedum materiam physicam, verum etiam metaphysicam, id est potentialitatem omnem, quæ exclusio nulli entitati finitæ potest competere: non autem repugnat entitati finitæ, cum tota collectione possibilem, quamvis infinita sit, in gradu immaterialitatis convenire; & idem non repugnat entitati finitæ, totam collectionem possibilem quidditative repræsentare.

Secunda ratio discriminis est, quia species quidditativa petit univocam convenientiam cum objecto representato, ut loco citato ostendimus; repugnat autem convenientia univoca entitatis finitæ cum Deo, non verò cum tota collectione possibilem, & idem implicat species entitative finita, repræsentans Deum quidditative, non autem repugnat quod species finita entitative, repræsentet quidditative totam collectionem possibilem. His tamen non obstantibus

216. Dico, Christi animam per scientiam inditam non cognovisse omnes creaturas posibles. Ita communiter docent Theologi, tam domestici, quam extranei, probaturque primò hac ratione. Inconveniens est asserere animam Christi plura cognovisse extra verbum per scientiam infusam, quam in verbo per scientiam beatam: Sed per scientiam beatam non cognovit in verbo omnes creaturas posibles: Ergo nec per scientiam infusam cognovit extra verbum totam rerum possibilem collectionem. Minor disputatione præcedenti art. 2. probata fuit, Major verò ostenditur primò, quia scientia beata est superior ad infu-

A sam: Ergo Christi anima per scientiam infusam non debuit plures creaturas cognoscere, quam per beatam. Secundo, Scientia rerum extra verbum, quæ infusa dicitur, comparatur ad cognitionem creaturarum in verbo, quæ scientia beata appellatur, sicut lux vespertina ad matutinam, ut colligitur ex Augustino lib. 2. super Genesim ad litteram cap. 8. & lib. 11. de civit. cap. 7. & alibi sæpe: At per lucem vespertinam non plura videntur, quam per matutinam: Ergo anima Christi non plura cognoscit extra verbum per scientiam infusam, quam in verbo per scientiam beatam.

Probatur secundo conclusio aliâ ratione. Licet animæ Christi attribuenda sit omnis perfectio possibilem, quæ illius modo connaturali operandi non opponitur; quæ tamen illius modum connaturalem operandi non servat, ei concedenda non est: Sed talis est omnium possibilem cognitio extra verbum: Ergo illa animæ Christi non debet attribui. Major patet, Minor probatur. Connaturale est animæ Christi, ut recipiat species in minori universalitate quam Angeli, ut docet Divus Thomas hic art. 6. Sed omnium possibilem cognitio haberi nequit absque specie in anima Christi recepta, quæ universalior sit speciebus mentibus Angelorum infusis: Ergo cognitio totius collectionis possibilem, non servat connaturalem modum operandi animæ Christi.

C Ex quo patet solutio ad rationem dubitandi initio propositam, responderetur enim, quod quando dicitur animæ Christi tribuendam esse omnem perfectionem possibilem, hoc intelligendum est de perfectione possibili, servante connaturalem modum, operandi debitum animæ Christi non verò de illa quæ modum operandi animæ Christi connaturalem non servat: unde quamvis satis probabile sit, non implicare totam possibilem collectionem extra verbum per scientiam infusam cognosci, idque tria argumenta supra adducta probabiliter ostendant; nihilominus quia talis cognitio non servat connaturalem modum operandi animæ Christi, ei concedenda non est. Quare D. Thomas quæst. 20. de verit. art. 5. cum sibi primo loco hoc argumentum opposuisset: *Quicumque scit majus, potest scire minus: Sed Deus est majus quam quidquid potest facere, quia quidquid potest facere creatum est: Ergo cum anima Christi cognoscat Deum, multo magis potest cognoscere quidquid Deus potest facere: sic respondet. Ad primum dicendum, quod quidquid Deus potest facere est minus quam ipse Deus, & facilius possit ab anima Christi cognosci, si anima Christi per se offerretur quidquid Deus potest facere, sicut per se ei præsentatur ipse; nunc autem ea quæ potest facere Deus, vel quæ fecit, non offeruntur anima Christi in seipsis, sed in verbo. & idem ratio non sequitur.* Quibus verbis S. Doctor non denegat animæ Christi omnium possibilem cognitionem extra verbum, eo quod talis cognitio implicet contradictionem, sed quia de facto omnia possiblem non representantur illi per species ipsi infusas, cum hoc superet modum connaturalem operandi animæ Christi; quia ipsi connaturale est, ut recipiat species minus universales, quam sint angelicæ, quæ omnia possiblem non representant.

